

de netop ønskede at vedblive at være Fæstere, og det var paa Grund af den særlige Kjærlighed, vor nuværende Konge og vor afdøde Konge have vist dem; derfor ønskede de at vedblive at være Fæstere. Men nu kommer man og siger til dem: „Nei, det maae I ikke blive!“ Sige de saa: „Ja, saa kunne vi kjøbe vore Gaarde til Selveiendom,“ — saa svares der dem: „Nei, det maae I heller ikke!“ Man har bebrejdet mig og mine Venner her i Salen, at vi kun kjendte og kun vilde vide en eneste Maade at besidde Gaarde paa, nemlig Selveiendom. Men nu spørger jeg: Er det ikke det samme, det ærede Fleertal af Udvalget vil med Hensyn til disse Bønder? Det siger: „Bønderne skulle hverken være Giere eller Fæstere, men Arvefæstere,“ — og Arvefæster, det er nu Noget, som den slyngsindige Bønde slet ikke har Lyst til at være. De sige: „Saa længe vi boe som Fæstere paa en Andens Gaarde, maae vi finde os i de Indskrænkninger, som deraf følge; men, naar vi skulle betale vore Gaarde i dyre Domme, saa vilde vi ogsaa være rette Giere og ikke være de Indskrænkninger underkastede, som Arvefæste fører med sig,“ og jeg troer, mine Herrer! at vi skulle respectere dette Sindelag; jeg troer, vi skulle respectere denne Selvstændighedsfølelse hos den danske Mand, at han vil ikke være noget Halvt, men at han vil være enten det Ene eller det Andet (Stampen: Nei!). Det ærede Medlem siger Nei; ja, jeg kan ikke tvinge ham til at respectere det, men jeg respecterer det, og der er vistnok flere med mig, der gjøre det (Ja! Ja! Nei!); vi kunne jo ikke tælle disse Stemmer; men jeg henholder mig til en anden Bedømmelse end den, der foregaaer her. Jeg skal nu komme tilbage til denne Udkomst. Man siger, at disse Bønder have aldeles ingen Udkomst til at skulle blive lempeligere behandlede af Staten. De have ingen Udkomst til det — det vil sige, de kunne ikke træde frem og ad Rettens Vej forlange den respecteret. Det vil jeg indrømme, foreløbigt ganske og aldeles indrømme; men jeg spørger den ærede Forsamling: Havde Tyderne, der bleve skadelidte i Krigen, havde de nogen Udkomst til at faae Erstatning for Krigsskade? Jeg troer, man vil svare: Nei, den var før ikke

givet. Men, vi have givet den, fordi vi ønskede, at det var billigt og retfærdigt. Da Sagen om Hartornets Egallisering var for, da blev der sagt fra alle Sider, saavidt jeg erindrer, eller idermindste fra saare mange, at Vedkommende havde intet reelt Privilegium. Dengang var der farlige Conjunctioner, som den ærede Rigsdagmand fra Falsler (Stampen) har berørt, for Fædrelandet, og da kunde Staten ogsaa godt have sagt til dem, som havde frit Hartorn: „I have intet reelt Privilegium; Staten er nu i Fare, den trænger til alle sine Resourcer; I maae finde Eder i at betale Skatter og Afgifter, saaledes som andre Medborgere betale dem.“ Men det gjorde vi ikke; vi gif ind paa en Erstatning, og jeg vil sige til, det gjorde jeg og mine Venner, idet vi erkjendte, at der er en høiere Refærdighed, som skal gjøre sig gjældende i disse Forhold. Vi tale om det Meget, som Staten vil tabe i denne Anledning, vi tale om, at den lider et stort Tab; men det kommer deraf, at vi sige: Saameget kunde vi faae for Gaardene, og Saameget faae vi kun; altsaa, der er lidt det og det Tab, det er den hele Sum, der tabes paa eengang. Men dersom vi vilde regne den Rente efter, der kommer af denne Sum, saa vil Sagen stille sig paa et ganske andet Standpunkt. Vi havde før nogle Dage siden en, hvad vi kalde ubetydelig, Sag for, nemlig Sagen angaaende det stemplede Papir, der skal bruges til Spasurancer-Policer. Det var ikke mere end 9000 Rbd. aarlig Indkomst, der var Tale om, — jeg beder, man vil bemærke, at det er aarligt — men det beløber sig dog aarligt til en ganske anstændig Sum, naar man vil beregne det rigtigt.

Finantsministeriet havde vist de private Afsurandører den Opmærksomhed at henvende sig til dem, for at forespørge, paa hvilke Bilskaar de kunde gaae ind; de havde svaret, at de meget godt kunde taale at bære denne Afgift. Men desuagtet siger Thingets Fleertal: „Nei, Gud bevare os, det skulle I ikke gjøre; I skulle faae det paa meget billigere Bilskaar.“ Jeg vil meget tvivle paa, at den Sum, som vil tabes ved Salget af de nye Krongodser, hvis denne Lov udkommer, vil være større end den Sum, hvoraf 9000 Rbd. er en Rente.